

Res. article

A Cognitive Socio-linguistic Study of Choosing Names for Children in (1985-2015); A Case Study: Kalatarzan Region of Sanandaj, Kurdistan

Seyed Anvar Asadi¹, Ebrahim Badakhshan^{2✉}, Adel Dastgoshadeh³, Zaniar Naghshbandi⁴

1- Ph.D. Student of Linguistics, Islamic Azad University, Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran. 2- Associate Professor of Linguistics, Department of Language and Linguistics, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

3- Assistant Professor, Islamic Azad University, Sanandaj Branch, Sanandaj, Iran. 4- Assistant Professor, Department of Kurdish Language and Literature, University of Kurdistan, Sanandaj, Iran.

Received: 2019/12/29

Accepted: 2020/08/04

Abstract

The purpose of this study was to investigate the naming trends during recent three decades in Kalatarzan of Sanandaj, Iran. Name is a cultural and social phenomenon rooted in the beliefs of the individuals within the community. Thus, the process of children's naming can represent the process of social and cultural changes in the social system. Due to multidimensional aspect of naming, the present research was carried out adopting a cognitive-sociolinguistic approach because neither social nor cognitive linguistics can tackle exploring various aspects of naming. The research method is descriptive-analytical. In order to complete the task, 8325 boys and girls names were collected. The names were analyzed in terms of gender, differences in Sorani and Hewrami varieties of Kurdish, as well as the extent to which nature-inspired names have been used. The result demonstrated that national identity group had the highest frequency (2628 names), followed by ethnic names (2440 names) and religious ones (2353 names) as second and third names with highest frequency. The result of the study indicated that names with national and religious identity had a decreasing trend and names with ethnic and international identity had increased.

Keywords: sociology of Language, Cognitive Linguistics, naming, identity, Kalatarzan.

Citation: Asadi, S. A., Badakhshan, E., Dastgoshadeh, A., Naghshbandi Z. (2020). A Cognitive Socio-linguistic Study of Choosing Names for Children in (1985-2015); A Case Study: Kalatarzan Region of Sanandaj, Kurdistan. *Journal of Western Iranian Languages and Dialects*, 8 (28), 1-18. (In Persian)

بررسی انتخاب نام فرزندان از دیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی شناختی در دهه‌های (۱۳۶۶) تا (۱۳۹۵)؛ مطالعه موردی: بخش کلانترزان در شهرستان سنندج

سید انور اسدی^۱، ابراهیم بدخشان^۲، عادل دستگشاده^۳، زانیار نقشبندی^۴

۱- دانشجوی دکتری زبان‌شناسی، گروه زبان و ادبیات انگلیسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. ۲- دانشیار گروه زبان‌شناسی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران. ۳- استادیار گروه زبان و ادبیات انگلیسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. ۴- استادیار گروه زبان و ادبیات کردی، دانشگاه کردستان، سنندج، ایران.

پذیرش: ۱۳۹۹/۱/۲۰

دریافت: ۱۳۹۸/۱۰/۸

چکیده

هدف از پژوهش حاضر بررسی روند نام‌گذاری فرزندان در طول سه دهه اخیر در بخش کلانترزان سنندج است. نام، پدیده مهم فرهنگی و اجتماعی است که در باورهای دینی، ملی، فکری و تاریخی افراد جامعه ریشه دارد؛ بنابراین با تغییر نام‌ها، ضرورت‌های جدید فرهنگی مردم، خود را در چگونگی نام‌گذاری نمایان می‌سازند. به دلیل چندبعدی بودن عنصر زبانی نام، نوشتار پیش رو در چارچوب زبان‌شناسی اجتماعی شناختی انجام گرفته است؛ زیرا جامعه‌شناسی زبان و زبان‌شناسی شناختی، هیچ‌یک به‌تنهایی قادر به تبیین جنبه‌های گوناگون نام‌گذاری نیستند. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی است. در این راستا ۸۳۲۵ نام پسر و دختر به‌صورت تمام‌شماری گردآوری شد. نام‌ها به‌لحاظ جنسیت، تفاوت گونه‌های سورانی و هورامی زبان کردی و همچنین میزان استفاده از نام‌های الهام‌گرفته از طبیعت بررسی شده است. براساس یافته‌های پژوهش، میانگین نام‌های سه دهه برآمده از خاستگاه هویت ملی بالاترین فراوانی (۲۶۲۸) را داشته و نام‌های قومی (۲۴۴۰) و نام‌های مذهبی (۲۳۵۳) به‌ترتیب رتبه دوم و سوم فراوانی را دارد. نام‌های با هویت ملی و مذهبی، روندی کاهشی داشته و گرایش به نام‌های قومی و فراملی، سیری افزایشی داشته است.

کلیدواژه‌ها: جامعه‌شناسی زبان، زبان‌شناسی شناختی، نام‌گذاری، هویت، کلانترزان.

استناد: اسدی، سید انور؛ بدخشان، ابراهیم؛ دستگشاده، عادل؛ نقشبندی، زانیار (۱۳۹۹). بررسی انتخاب نام فرزندان از دیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی شناختی در دهه‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۵ (مطالعه موردی: بخش کلانترزان در شهرستان سنندج). *فصلنامه مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران*، ۸ (۲۹)، ۱-۱۸.

۱- مقدمه

نام فرد حامل هویت وی است و از زمانی که به دنیا می‌آید، حتی گاهی پیش از تولد، والدین در جستجوی انتخاب نام برای او هستند و پس از مرگش، نام او بر روی آثار، اسناد هویتی‌اش و حتی سنگ قبرش همچنان به کار می‌رود. نام از عناصر زبانی هر جامعه است و نشانه‌های زیادی در خود و با خود دارد. با توجه به تنوع و گونه‌گونی در اسامی افراد، افزون بر اطلاعات زبانی، می‌توان به اطلاعاتی در مورد فضای جغرافیایی زندگی اشخاص، دوره زمانی، نحوه تفکر، نگرش، عواطف و روحیات آن قوم و بسیاری اطلاعات دیگر دست یافت.

وقتی نامی را برای بخشی از کره خاکی انتخاب می‌کنیم، درحقیقت به آن موجودیت و هویت می‌بخشیم (الجیو و الجیو^۱، ۲۰۰۰: ۲۵۶). نام‌ها می‌توانند از زوایا و ابعاد مختلفی بررسی شوند و به شناخت حیات اجتماعی کمک کنند. از آنجاکه نام نقش مهمی در ارتباط‌های اجتماعی دارد، صاحب‌نظران جامعه‌شناسی و زبان و زبان‌شناسی اجتماعی نیز به آن علاقه‌مند شدند و دانشی به نام نام‌شناسی اجتماعی آغاز شد. نام‌شناسی در آغاز به منزله دانشی در زمانی، به ریشه‌شناسی نام‌ها می‌پرداخت؛ اما زبان‌شناسی اجتماعی با اتخاذ دیدگاه هم‌زمانی؛ نام‌شناسی را از دانشی گذشته‌گرا به دانشی برای مطالعه اجتماع معاصر تبدیل کرد (زندى و احمدی، ۱۳۹۵: ۲).

نام‌ها به طور قابل ملاحظه‌ای مهم هستند؛ اگرچه نشانه‌های آن را انتخاب نمی‌کنیم؛ اما نشانه‌هایی در نام هستند که اطلاعاتی همچون طبقه، سطح تحصیلی و ریشه نژادی ما را با خود دارند (د استفانی^۲، ۲۰۱۶). نام فرزند دلالت^۳ بر کردارها و پیشینه فرهنگی و اجتماعی والدینش دارد و برای ایجاد حسّی متمایز در معنای مورد نظر به کار گرفته می‌شود (الکاردوس و سایونگرز^۴، ۲۰۱۱). با توجه به اهمیت نام‌گذاری^۵ در تمام عرصه‌های زندگی فرد، پژوهش و بررسی دقیق در مورد آن ضروری می‌نماید.

پژوهش حاضر روی نام (شناسنامه‌ای) افراد در منطقه کلاترزان در سندج متمرکز است که به گونه‌های سورانی و هورامی از زبان کردی صحبت می‌کنند. با توجه به لحاظ نمودن عوامل فرهنگی، اجتماعی و تنوع جغرافیایی، رویکرد اتخاذ شده در نوشتار پیش رو چارچوب جامعه‌شناسی و

1. A. Algeo & K. Algeo
2. E. De Stefani
3. indication
4. M. Elchardus & J. Siongers
5. naming

زبان‌شناسی اجتماعی شناختی^۱ خواهد بود؛ زیرا شناخت پدیده‌های اجتماعی و عناصر زبانی که نام و نام‌گذاری را در زیر چتر خود قرار می‌دهد، در این رویکرد قرار می‌گیرد؛ همچنین، با توجه به اینکه بررسی نام‌ها، حوزه کار نام‌شناسی^۲ است و زبان‌شناسان در حوزه جامعه‌شناسی زبان و زبان‌شناسی شناختی هریک به سهم خود به این موضوع پرداخته‌اند؛ می‌توان گفت پژوهش حاضر در چارچوب نام‌شناسی اجتماعی - شناختی^۳ است.

زنگنه (۱۳۷۴) نام‌ها را با توجه به لهجه‌های مختلف و تقسیم‌بندی‌های جغرافیایی بررسی کرده است. نجاتی حسینی و افشار (۱۳۸۸) با انتخاب چهارصد نام به‌مثابه جمعیت نمونه، نام‌ها را بررسی کرده و نتیجه گرفته‌اند که فرزندان مناطق جنوب تهران بیشتر نام‌های اسلامی - سنتی دارند و بیشتر افراد ساکن در مناطق شمالی، برای کودکان نام‌های ایرانی مدرن برگزیده‌اند. منصور (۱۳۸۹) ساختار اسامی زنان و مردان و ساخت هجایی آن‌ها را مطالعه کرده و تفاوت نام‌های مردان و زنان را از نظر ساخت سه‌گانه آن‌ها در این نام‌ها بررسی کرده و نتیجه گرفته که نام زنان بیش از نام مردان به هجاهای سبک ختم می‌شده است و الگوهایی که هجای سبک دارند، در نام زنان بیشترند.

زند و میرمکری (۱۳۹۶) طی پژوهشی روی روند نام‌گذاری فرزندان در شهر مهاباد ازدیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی نام‌ها را از منظر هویت، در چهار گروه هویتی دسته‌بندی کرده‌اند و نام‌های با هویت کردی و ملی را در زیرمقوله نام‌های کهن، مشاهیر و مفهومی قرار داده‌اند. احمدی (۱۳۹۶) در ارتباط بین دوره زمانی تولد و چگونگی مفهوم‌سازی‌های زیربنای نام‌گذاری افراد و رابطه بین محل تولد و انتخاب نام و همچنین رابطه بین جنسیت و انتخاب نام افراد، بررسی گسترده‌ای انجام داده است.

لاینز^۴ (۱۹۷۷) به این نتیجه رسیده که نام‌ها در زبان نقش‌های ارجاعی، شبه‌ارجاعی و خطاب‌ی دارند، اما فاقد نوعی از معنا هستند که بتواند آن‌ها را به‌مثابه یک طبقه از اسامی عام جدا کند. آجیکوم^۵ (۲۰۰۶) ازدیدگاه جامعه‌شناسی زبان، مطالعه‌ای بر نام‌های آکانی داشته است. (آکان نام زبانی در غنا است)، وی نام‌ها را به چند دسته تقسیم کرده است: نام‌های گرفته‌شده از نام روزها، نام‌های خانوادگی، نام‌های غیر رسمی، نام‌های مذهبی، نام‌هایی مربوط به نام گیاهان و جانوران، نام‌های عجیب و غریب و نام‌های جهت‌دار.

1. Cognitive Sociolinguistics
2. onomastics
3. Cognitive Socio-onomastics
4. J. Lyons
5. K. Agyekum

۲- اهمیت و ضرورت پژوهش

بررسی نام‌شناختی از این نظر مهم است که می‌تواند زمینه‌ای برای مطالعات در حوزه زبان و فرهنگ باشد. تکیه بر اهمیت نام‌گذاری به مثابه پدیده‌ای زبانی، پرداختن به توضیح واضح است؛ زیرا نام، به انسان هویت می‌بخشد و هویت داشتن نه تنها حق انسان، بلکه حق همه آفریدگان است. تا جایی که تاریخ روایت می‌کند، مللی بوده‌اند که در جریان حوادث از میان رفته‌اند و جز نام، آن‌هم به حمایت تاریخ، چیزی از آن‌ها به جای نمانده است. تغییرات فرهنگی و زبانی می‌تواند نتیجه تحولات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و تاریخی باشد. نام‌ها نیز، به مثابه عناصر واژگانی در پیکره هر زبان، از این تغییرات تأثیر می‌پذیرند؛ بنابراین درک نقش پیچیده آن‌ها، هم در شکل‌گیری هویت و هم در حفظ نهادهای اجتماعی مانند دولت، جامعه و جنسیت مهم است (تیروش^۱، ۲۰۱۰: ۲۴۹).

نام تنها برچسبی واژگانی نیست که فردی را با آن می‌خوانند، بلکه منبع اطلاعاتی باارزشی است که می‌تواند حاوی جنسیت، مکان تولد، ملیت، نژاد، مذهب و حتی جایگاه فرد در خانواده یا جامعه‌ای بزرگ‌تر از آن باشد و از پرمعنی‌ترین واژه‌ها در هر زبانی است (فانده^۲، ۲۰۰۶: ۱۰۶). وقتی از این نکته آگاه شویم که نام‌گذاری تنها انتخابی ساده نیست، آنگاه اهمیت پژوهش بر آشکار خواهد شد. نوشتار پیش رو می‌تواند منبع مطالعاتی مهم اجتماعی و زبانی برای جامعه‌شناسان و گروه‌های زبان‌شناسی به‌شمار آید. به‌طور کلی انتخاب نام و عنوان، خواه برای شخص و خواه برای یک نهاد^۳ یا واحد صنفی، رابطه اثرگذاری متقابل با فرهنگ عمومی جامعه دارد؛ بنابراین هدف کلی پژوهش، بررسی روند نام‌گذاری در منطقه کلاترزان سنندج در گونه‌های زبان کردی شامل سورانی و هورامی در طول سال‌های ۱۳۶۶ تا ۱۳۹۵ با بهره‌گیری از رویکرد زبان‌شناسی اجتماعی شناختی است؛ زیرا مردم این منطقه به دو گونه زبانی سورانی و هورامی سخن می‌گویند که ویژگی‌های خاص خود را دارند.

۳- معرفی منطقه مورد پژوهش

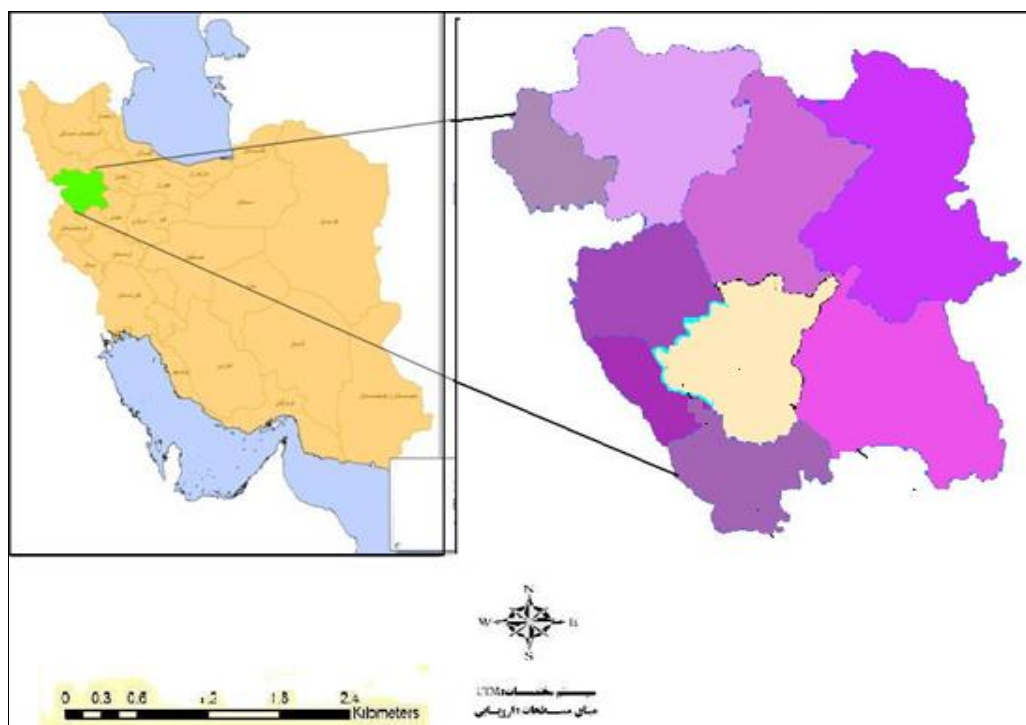
کلاترزان^۴، یکی از بخش‌های شهرستان سنندج در استان کردستان واقع در غرب ایران است. پژوهش‌گران بخش کلاترزان سنندج را با توجه به ویژگی‌های خاص آن از جمله صحبت کردن مردم به دو گونه زبانی هورامی و سورانی، تفاوت‌های مشاغل مردم در منطقه، طبیعت متفاوت و متمایز

---

1. Y. Tirosh
2. L. MPhande
3. institution
4. Kalatarzan

دهستان‌های این بخش، بومی بودن یکی از پژوهش‌گران و آشنایی وی با این منطقه انتخاب شده است. بخش کلاترزان با (۴۸) روستای تابعه و با جمعیت حدود (۲۵) هزار نفر، سه دهستان و یک شهر به نام شویشه با مرکزیت بخش کلاترزان شهرستان سنندج دارد و در مسیر جاده سنندج به مریوان، در (۴۵) کیلومتری شهر سنندج واقع شده است.

دهستان‌های مربوطه شامل دهستان ژاورود غربی، مرکز آن روستای آویهنگ که مردم آنجا با گونه هورامی سخن می‌گویند، دهستان کلاترزان با مرکزیت شهر شویشه و دهستان نگل با مرکزیت روستای نگل که جامعه زبانی این دو دهستان با گویش سورانی زبان کردی سخن می‌گویند (شکل ۱).

شکل (۱). معرفی منطقه مورد مطالعه

در پژوهش حاضر، دو گونه زبانی سورانی و هورامی از زبان کردی در منطقه کلاترزان سنندج بررسی می‌شوند. گونه سورانی یکی از گویش‌های زبان کردی است، اما در مورد گونه هورامی، زبان‌شناسان و صاحب‌نظران نظرات متفاوتی دارند. مکزی^۱ (۲۰۰۳) هورامی را همچون سایر زبان‌های گورانی و زازا، زبان‌هایی مستقل از کردی می‌داند و معتقد است که چه‌بسا خاستگاه این گویش‌ها

استان‌های حومه خزر بوده و گویشوران در زمان نامعلومی از آنجا به زاگرس جنوبی مهاجرت کرده‌اند. زبان‌شناسان دیگری نیز همچون مینورسکی (۱۳۸۱)، اشمیت (۱۳۸۳) بر این باورند که هورامی زبانی مستقل از زبان کردی است.

درمقابل، گروهی دیگر و به‌ویژه خود هورامی‌زبانان مانند تابانی (۱۳۸۰) با ردّ این رویکرد، هورامی را شاخه چهارم زبان کردی برمی‌شمارند و زبان کردی را به چهار شاخه کرمانجی شمالی، کرمانجی جنوبی، کرمانشاهی لری و گورانی زازایی تقسیم می‌کنند؛ همچنین، معین (۱۳۷۶) بر این باور است که برای آشنایی بیشتر با زبان پهلوی، زبان کردی اورامی از منابع مهم است. پهلوی با وزنی به‌خصوص و مانند گورانی خوانده می‌شده است و گاهی آن را پهلوی و برخی اوقات آن را اورامه، اورامن و اورامنیان می‌گفته‌اند؛ بنابراین، به دلیل اختلاف نظر زبان‌شناسان درباره هورامی، در پژوهش حاضر از واژه گونه به جای گویش استفاده شده است.

۴- روش پژوهش

روش پژوهش، توصیفی - تحلیلی و استنباطی است؛ به دلیل چندبعدی بودن عنصر زبانی نام، نوشتار پیش رو با استفاده از چارچوب زبان‌شناسی اجتماعی شناختی انجام شده است؛ زیرا جامعه‌شناسی زبان و زبان‌شناسی شناختی هیچ‌یک به‌تنهایی قادر به تبیین جنبه‌های گوناگون نام و نام‌گذاری نیستند. زبان‌شناسی اجتماعی شناختی شاخه کمابیش جدیدی است که با استفاده از همگرایی و روش‌ها و چارچوب‌های نظری که به‌طور معمول با زبان‌شناسی شناختی و جامعه‌شناسی زبان سروکار دارد، کاربرد زبانی را بررسی می‌کند (هالمن^۱، ۲۰۱۳).

در زبان‌شناسی اجتماعی شناختی، زبان، نهادی اجتماعی و قسمتی از شبکه شناختی است که اطلاعات ما را درباره افراد، گروه‌ها و روابط اجتماعی تشکیل‌دهنده جامعه دربر دارد (هادسون^۲، ۲۰۱۰: ۲۴۱). در زبان‌شناسی شناختی زبان به‌مثابه یکی از وجوه دانش، بازتاب ابعاد اجتماعی، فرهنگی، روان‌شناختی و کارکردی است و فهمیدن آن براساس فرایندهای ذهنی انجام‌پذیر است. بررسی بازنمود دانش نام‌شناختی، در تمامی سطوح زبان به‌کمک مقوله‌های نام‌شناسی انجام می‌شود (آندرویچ شنکو^۳ و دیگران، ۲۰۱۵: ۳).

روش اجرای پژوهش حاضر ترکیبی است؛ بدین صورت که با روش اسنادی و فعالیتی میدانی،

1. W. B. Hollmann
2. R. A. Hudson
3. O. K. Andryuchshenko

براساس دفاتر ثبت مشخصات شناسنامه‌ای افراد موجود در اداره ثبت احوال منطقه کلاترزان گردآوری شده و برای بالارفتن دقت و مقدار داده‌ها، از فهرست اسامی در ادارات آموزش و پرورش و مراکز بهداشتی منطقه هدف استفاده شده است. در مواردی نیز به منظور شناخت دلیل انتخاب نام فرزندان، با والدین به‌مثابه نام‌گذار مصاحبه شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر، همه اسم‌های خاص مربوط به متولدین دوره (۱۳۶۶) تا آخر شهریور (۱۳۹۵)، ثبت‌شده در ادارات ثبت احوال و آموزش و پرورش شهر شویسه است و شامل (۸۳۲۵) نام است که از این تعداد، (۴۶/۶۳٪) اسم‌های دخترانه و (۵۳/۳۷٪) نام‌های پسرانه است.

برای جمع‌آوری داده‌های اصلی باروش میدانی و به‌لحاظ ابزار پژوهش برای استخراج نام‌ها از چک‌لیست‌های ساخته‌شده پژوهش‌گران حاضر استفاده شده است. در نوشتار پیش رو، با استفاده از آمارهای توصیفی (فراوانی و درصد) و آمار استنباطی و به‌کمک نرم‌افزار اس.پی.اس.اس^۱، نخست براساس دوره‌ها با در نظر گرفتن رویدادهای سیاسی، اجتماعی و اقتصادی به تجزیه و تحلیل تحولات نام‌گذاری در جامعه هدف پرداخته شد؛ سپس تحلیلی جامع از کل دوره مورد نظر (سی سال) ارائه شده است.

۵- تجزیه و تحلیل داده‌ها

با توجه به اینکه نام‌گذاری فرزندان براساس مذکر یا مؤنث بودن متفاوت است و اسم پسرها و دخترها مخصوص همان جنس است، از این رو هر دو گروه با در نظر گرفتن سه دهه (۱۳۶۶ تا ۱۳۹۵) بررسی شده‌اند.

۵-۱- تجزیه و تحلیل داده‌ها براساس جنسیت

۵-۱-۱- دهه (۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵) هم‌زمان با دوره پایان جنگ ایران و عراق و دوره سازندگی

در این دهه، براساس جدول (۱)، تأثیر جنسیت بر نوع نام انتخابی، در درصد فراوانی نام‌ها قابل مشاهده است: (۶۳/۰۶٪) نام‌های مردانه، یعنی در واقع بیش از نصف کل نام‌های آنان، مذهبی است؛ ولی (۳۶/۹۴٪)، اسم‌های زنانه را نام‌های مذهبی تشکیل می‌دهند. در مقابل، درصد فراوانی نام‌های فراملی زنانه برای جنس مؤنث نسبت به جنس مذکر بالاتر است. فراوانی نام‌های ملّی زنانه (۴۹/۱۵٪) و نام‌های ملّی مردانه (۵۰/۸۵٪) است که تفاوت بسیار کمی در این گرایش را نشان می‌دهد.

جدول (۱). درصد فراوانی نام‌ها به تفکیک هویت براساس جنسیت در دهه اول

جمع	نوع نام انتخابی به تفکیک هویت در جنسیت					دهه اول (۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵)
	مذهبی	فراملی	ملی	قومی	تعداد و درصد	
۱۴۲۷	۵۰۲	۱۲۱	۵۰۷	۲۹۷	تعداد	پسر
	۶۳/۰۶	۴۷/۶۴	۵۰/۸۵	۵۱/۸۳	درصد	
۱۱۹۳	۲۹۴	۱۳۳	۴۹۰	۲۷۶	تعداد	دختر
	۳۶/۹۴	۵۲/۳۶	۴۹/۱۵	۴۸/۱۷	درصد	
۲۶۲۰	۷۹۶	۲۵۴	۹۹۷	۵۷۳	تعداد کل دهه (۱)	جمع کل دوره اول
	-	-	-	-	درصد کل دهه (۱)	

۵-۱-۲- دهه (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵) هم‌زمان با دوره اصلاحات

در این دهه، براساس جدول (۲)، درصد فراوانی نام‌های مذهبی درمقایسه با سایر نام‌ها بیشتر است و به (۷۳/۵۴٪) کل نام‌های مذهبی می‌رسد که همچنان درصد فراوانی بیشتر درمورد نام‌های مذهبی متعلق به جنس مذکر است. فراوانی نام‌های ملی مردانه (۴۷/۸۰٪) و نام‌های ملی زنانه (۵۲/۲۰٪) است که نشان از بیشتر بودن نام‌های ملی زنانه نسبت با نام‌های ملی مردانه دارد. در این دوره، نام‌های قومی برای جنس مذکر به (۴۶/۹۳٪) و نام‌های قومی مؤنث به (۵۳/۰۷٪) رسیده است. نکته دیگر اینکه نام‌ها با هویت فراملی نیز همانند هویت‌های قومی و ملی در جنس مؤنث بیشتر است.

جدول (۲). درصد فراوانی نام‌ها به تفکیک هویت در جنسیت در دهه دوم

جمع	نوع نام انتخابی به تفکیک هویت در جنسیت					دهه دوم (۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵)
	مذهبی	فراملی	ملی	قومی	تعداد و درصد	
۱۵۷۲	۶۲۸	۱۴۴	۴۰۲	۳۹۸	تعداد	پسر
	۷۳/۵۴	۴۸	۴۷/۸۰	۴۶/۹۳	درصد	
۱۲۷۱	۲۲۶	۱۵۶	۴۳۹	۴۵۰	تعداد	دختر
	۲۶/۴۶	۵۲	۵۲/۲۰	۵۳/۰۷	درصد	
۲۸۴۳	۸۵۴	۳۰۰	۸۴۱	۸۴۸	تعداد کل دهه ۲	جمع کل دوره دوم
	-	-	-	-	درصد کل دهه ۲	

۵-۱-۳- دهه (۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶) هم‌زمان با دوره اطلاعات و عصر ارتباطات

جدول (۳)، نشان‌دهنده درصد قابل توجه نام‌های قومی (کردی) در پایان دهه است، از مجموع (۲۸۶۲) نام در دهه سوم، (۱۰۱۹) نام که بیشتر از یک سوم نام‌ها در تمامی هویت‌ها را تشکیل می‌دهد، نام‌های قومی است. به طوری که نسبت به دهه‌های قبل، نام‌های مذهبی کاهش یافته است. نام‌ها از نوع ملی نیز

بررسی انتخاب نام فرزندان ازدیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی شناختی در دهه‌های (۱۳۶۶) تا (۱۳۹۵) ... ۹/

در جنس مذکر با (۴۳/۲۹٪) فراوانی کمتری را از نام‌های دخترانه با (۵۶/۷۱٪) نشان می‌دهد. درصد فراوانی نام‌های فراملی برای جنس مؤنث و مذکر به ترتیب (۵۳/۱۵٪) و (۴۶/۸۵٪) است که در جنس مؤنث درصد فراوانی بیشتری را نشان می‌دهد.

جدول (۳). درصد فراوانی نام‌ها به تفکیک هویت براساس جنسیت در دهه سوم

جمع جنسیت	نوع نام انتخابی به تفکیک هویت در جنسیت					دهه سوم (۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵)
	مذهبی	فراملی	ملی	قومی	تعداد و درصد	
۱۴۴۴	۴۴۰	۱۶۴	۳۴۲	۴۹۸	تعداد	پسر
	۶۲/۵۹	۴۶/۸۵	۴۳/۲۹	۴۸/۸۷	درصد	
۱۴۱۸	۲۶۳	۱۸۶	۴۴۸	۵۲۱	تعداد	دختر
	۳۷/۴۱	۵۳/۱۵	۵۶/۷۱	۵۱/۱۳	درصد	
۲۸۶۲	۷۰۳	۳۵۰	۷۹۰	۱۰۱۹	تعداد کل دهه ۳	جمع کل دوره سوم
	-	-	-	-	درصد کل دهه ۳	

جدول (۴) نتایج آزمون t دو گروه مستقل را درخصوص تفاوت نام‌گذاری نوزادان براساس هویت (قومی، ملی، فراملی و مذهبی) براساس جنسیت آنان (پسر و دختر) نشان می‌دهد. در این جدول، ابتدا آزمون لون را برای برابری دو واریانس نشان داده می‌شود که سطح معنی‌داری را نشان می‌دهد. واریانس دو نمونه باهم برابر نیستند؛ زیرا سطح معنی‌داری از (۰/۰۵) کمتر بوده، در نتیجه از سطر دوم جدول تفاوت میانگین‌ها و بدون فرض برابری واریانس‌ها استفاده می‌شود. در پژوهش حاضر مقدار تی هویت به‌دست‌آمده در دهه اول، دوم و سوم به ترتیب (۴/۶۸۸)، (۱۱/۷۶۷) و (۵/۵۴۷) بوده و سطوح معناداری نیز (۰/۰۰۱) به‌دست آمده که نشان می‌دهد نام‌گذاری نوزادان براساس هویت (قومی، ملی، فراملی، مذهبی) برحسب جنسیت آنان (پسر و دختر) اختلاف دارد.

جدول (۴). آزمون t دو گروه مستقل برای تفاوت بین جنسیت و هویت

مؤلفه	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	آزمون لوز		تفاوت میانگین‌ها	
					آماره F	سطح معنی‌داری	آماره t	درجه آزادی
هویت (دهه اول)	پسر	۱۴۲۷	۲/۵۸	۱/۱۶	۴۱/۶۹	۰/۰۰۱	۴/۶۸۸	۲۵۸۶/۰۲
	دختر	۱۱۹۳	۲/۳۷	۱/۰۹				
هویت (دهه دوم)	پسر	۱۵۷۲	۲/۶۳	۱/۲۳	۱۸۱/۷۵	۰/۰۰۱	۱۱/۷۶۷	۲۸۲۳/۹۹
	دختر	۱۳۷۱	۲/۱۲	۱/۰۸				
هویت (دهه سوم)	پسر	۱۴۴۴	۲/۳۷	۱/۲۳	۱۰۰/۰۰	۰/۰۰۲	۵/۵۴۷	۲۸۳۴/۳۶
	دختر	۱۴۱۸	۲/۱۳	۱/۱۰				

۵-۲- تجزیه و تحلیل درصد فراوانی نام‌ها براساس دوره زمانی

دوره زمانی مورد مطالعه در پژوهش حاضر سی سال اخیر را شامل می‌شود و پرسشی که درصدد پاسخ به آن هستیم این است که طی سی سال اخیر در منطقه کردنشین کلاترزان سنندج که به گویش سورانی و گونه هورامی سخن می‌گویند، چه تحولاتی صورت گرفته است و این تحولات چه تأثیری بر مفهوم‌سازی‌های زیربنای نام‌گذاری گذاشته است.

۵-۲-۱- بررسی دوره پایان جنگ و سازندگی و درصد فراوانی هویت نام‌ها در این دوره (۱۳۷۶ تا ۱۳۶۸) دوره ریاست‌جمهوری هاشمی رفسنجانی در این دهه معروف به دوره سازندگی است.

جدول (۵). درصد فراوانی انواع نام‌های انتخابی دوره سازندگی (۱۳۶۷ تا ۱۳۷۶)

نوع نام	قومی قومی	ملّی	فراملّی	مذهبی	کل
تعداد	۵۷۳۵۷۳	۹۹۷	۲۵۴۲۵۴	۷۹۶	۲۶۲۰
درصد	۲۱/۸۷/۸۸۷	۳۸/۰۵	۹/۷۰	۳۰/۳۸	۱۰۰

نتایج به دست آمده از جدول (۵) نشان داد که نام‌های مذهبی و ملّی سهم کمابیش مشابهی در میان نام‌ها دارند که می‌توان آن را به تحولات این دوره نسبت داد که هر یک در اندازه‌های متفاوت، بر گرایش فکری مردم تأثیرگذار بودند. نام‌های ملّی (۳۸/۰۵٪) و نام‌های فراملّی (۹/۷۰٪) است که به ترتیب بیشترین و کمترین درصد این دوره را نشان می‌دهد.

۵-۲-۲- بررسی دوره اصلاحات و درصد فراوانی هویت نام‌ها در این دوره (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴)

جدول (۶). درصد فراوانی انواع نام‌های انتخابی دوره اصلاحات (۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴)

نوع نام	قومی	ملّی	فراملّی	مذهبی	کل (درصد)
تعداد	۸۴۸	۸۴۱	۳۰۰	۸۵۴	۲۸۴۳
درصد	۲۹/۸۲	۲۹/۵۸	۱۰/۵۸	۳۰/۰۲	۱۰۰

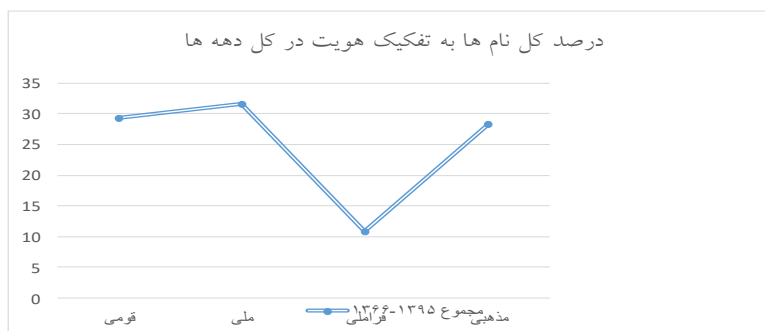
با توجه به جدول (۶)، فراوانی نام‌های مذهبی (۳۰/۰۲٪) که نسبت به دوره قبل کاهش یافته است. فراوانی نام‌های ملّی (۲۹/۵۸٪) و درمورد نام‌های فراملّی مانند نام‌های ترکی (مثل المیرا، یاشار، آیدا، الناز)، و غربی (همچون رزیتا، هلیا، ملودی، هلن) از (۹/۷۰٪) دوره قبل به (۱۰/۵۸٪) در این دوره افزایش نسبی داشته است. درصد فراوانی نام‌های مذهبی نیز به (۳۰/۰۲٪) در این دوره رسیده است که نشان‌دهنده کاهش جزئی در فراوانی این دسته از نام‌ها است.

بررسی انتخاب نام فرزندان ازدیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی شناختی در دهه‌های (۱۳۶۶) تا (۱۳۹۵) ... ۱۱/

جدول (۷). نوع نام‌های انتخابی عصر اطلاعات و رسانه (۱۳۸۴ تا ۱۳۹۶)

نوع نام	قومی	ملّی	فراملّی	مذهبی	کل
تعداد	۱۰۱۹	۷۹۰	۳۵۰	۷۰۳	۲۸۶۲
درصد	۳۵/۶۰	۲۷/۶۰	۱۲/۳۰	۲۴/۵۰	۱۰۰

براساس جدول (۷)، این دوره کاهش تدریجی نام‌های مذهبی را دارد، به طوری که نام‌های مذهبی فقط (۲۴/۵٪) کل نام‌ها را به خود اختصاص می‌دهند. فراوانی نام‌های قومی (کردی) رو به افزایش بوده و به (۳۵/۶٪) و فراوانی نام‌های ملّی نیز به (۲۷/۶٪) می‌رسد. در این دوره، فراوانی نام‌های فراملّی (۱۲/۳۰٪) است که بالاترین درصد فراوانی خود را در مقایسه با دوره‌های پیش دارد. نمودار (۱) نمای کلی تغییرات را در روند نام‌گذاری فرزندان کلاترزان در سه دوره نشان می‌دهد.

نمودار (۱). درصد فراوانی هویت نام‌ها به تفکیک دهه‌ها (دوره‌ها) و مقایسه دوره‌ها در مجموع

تحلیل نتایج براساس نمودار (۱)، نشان‌دهنده روند کاهشی درصد نام‌های مذهبی طی دوره مورد بررسی است. این روند نزولی از آغاز دوره سازندگی و اواخر دهه سوم شیب کمابیش ملایمی داشته است؛ به طوری که در دهه (۱۳۹۰) نام‌گذاری فرزندان براساس نام‌های مذهبی چشم‌گیر نیست. نام‌های مذهبی که در دوره اول با فراوانی (۳۰/۳۸٪)، رایج‌ترین نام‌ها بودند، در پایان این دهه، جای خود را به نام‌های ملّی و محلی داده‌اند. از دوران سازندگی به بعد نام‌های فراملّی روند افزایشی داشته است.

جدول (۸). آزمون تحلیل واریانس یک طرفه به منظور بررسی تفاوت نمره هویت در طول سه دوره سازندگی، اصلاحات و عصر

اطلاعات

دوره	آماره	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	آماره F	سطح معنی‌داری
بین گروه‌ها	۷۴/۵۳	۲	۳۷/۲۶			
درون گروه‌ها	۱۱۴۷۴/۳۸	۸۳۲۲	۱/۳۷		۲۷/۰۳	۰/۰۰۰
کل	۱۱۵۴۸/۹۲	۸۳۲۴				

بر اساس جدول (۸)، به‌منظور بررسی تفاوت نمره مقیاس هویت در سه دوره سازندگی، اصلاحات و عصر ارتباطات از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه استفاده شد. با توجه به سطح معنی‌داری به‌دست‌آمده برابر با (۰/۰۰۰) است که از (۰/۰۵) کمتر است؛ بنابراین، آزمون تحلیل واریانس معنی‌دار است و بین نمره کسب‌شده در مقیاس هویت در سه دوره سازندگی، اصلاحات و عصر ارتباطات تفاوت وجود دارد.

۵-۳- نام‌های برگرفته از طبیعت و پدیده‌های طبیعی با هویت قومی و ملی

در مقوله طبیعت زیرمقوله‌های زیستی، جانوری، گیاهی موجود در هوا، زمین و آب و همچنین نام مکان‌های طبیعی مدنظر است (جدول ۹)

جدول (۹). درصد فراوانی نام‌های برگرفته از طبیعت در سه دهه (۱۳۶۶ تا ۱۳۹۵)

تعداد کل نام‌های برگرفته از طبیعت	تعداد کل نام‌های دهه اول، دوم و سوم		
۲۷۳	۲۶۲۰	تعداد	دهه اول
۱۰/۴۲	۱۰۰	درصد	۱۳۶۶ تا ۱۳۷۵
۲۹۸	۲۸۴۳	تعداد	دهه دوم
۱۰/۴۸	۱۰۰	درصد	۱۳۷۶ تا ۱۳۸۵
۳۰۸	۲۸۶۲	تعداد	دهه سوم
۱۰/۷۶	۱۰۰	درصد	۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵
۸۷۹	۸۳۲۵	تعداد کل	مجموع
۱۰/۵۶	۱۰۰	درصد کل	سه دهه

در منطقه کلاترزان، والدین برای انتخاب نام فرزندان خویش از واژه‌های کردی برگرفته از مقوله طبیعت به‌مثابه زبان قومی یا محلی و همچنین واژه‌های فارسی برگرفته از مقوله طبیعت به‌منزله زبان ملی بهره برده‌اند؛ از جمله نام‌های کردی شامل نام درختان، گیاهان و گل‌ها: گلاله، هلاله، شیلان، چنار، هیرو و نام پدیده‌های زیستی: روزا، روژین، روژگار (هنگام روز)، شوگار (شب‌هنگام)، سروه (نسیم)، بارین (بارش)، شنیا (نوازش باد) و همچنین نام حیوانات و پرندگان: کژال (آهو)، په‌پوله (پروانه)، هه‌لو (عقاب) و نام مکان‌ها (کوه‌ها، و مناطق): آلان، شاهو، چیا، کانی، کژان، کوسار، برزان، آکو، سیروان، مه‌باد، ماردین و مریوان که در میان نام‌ها با خاستگاه هویت‌های چندگانه مهم است.

افزون بر نام‌های برگرفته از پدیده‌های مقوله طبیعت که جنبه زیبایی‌شناختی آن قابل تأمل است، زمانی نیز والدین برای همگونی نام فرزندان‌شان باهم به سراغ نام‌هایی هم‌آوا، هم‌وزن و هم‌قافیه می‌روند

که تشکیل یک ریتمیک نام می‌دهد تا احساس همبستگی را در میان فرزندان تقویت کنند؛ از جمله این نام‌ها عبارت‌اند از: مینا، نینا، بینا، دینا، دیبا، دنیا، دیلا، نیلا، لینا، تینا، تینا، شینا، شنیا، شیمما، تیمما، سینما، نیما.

۵-۴- بررسی تفاوت در شیوه انتخاب نام فرزندان بین گویش سورانی و گونه اورامی زبان کردی بخش کلاترزان سنندج و نحوه مفهوم‌سازی‌های زیربنای انتخاب نام افراد

در منطقه یادشده از میان سه دهستان مرکزی و دهستان نگل با گویش سورانی و دهستان ژاورود غربی با گونه هورامی در جدول (۱۰) مقایسه‌ای انجام می‌گیرد.

جدول (۱۰). درصد فراوانی نام‌ها به تفکیک هویت براساس گونه‌های زبانی در سه دهه (۱۳۶۶ تا ۱۳۹۵) بخش کلاترزان سنندج

جمع	نوع نام انتخابی به تفکیک هویت براساس گونه‌های زبانی					گونه‌های زبان کردی در بخش کلاترزان
	مذهبی	فراملی	ملی	قومی	تعداد و درصد	
۶۱۴۳	۱۶۵۰	۶۸۴	۱۹۷۴	۱۸۳۵	تعداد	سورانی
	۲۶/۸۵	۱۱/۱۳	۳۲/۱۳	۲۹/۸۹	درصد	
۲۱۸۲	۷۰۳	۲۲۰	۶۵۴	۶۰۵	تعداد	هورامی
	۳۲/۲۲	۱۰/۰۹	۲۹/۹۷	۲۷/۷۲	درصد	
۸۳۲۵	۲۳۵۳	۹۰۴	۲۶۲۸	۲۴۴۰	تعداد کل سه دهه	جمع کل سه دهه

در بررسی روستاهای کردنشین منطقه مورد مطالعه با گونه‌های سورانی و هورامی از لحاظ گرایش به خاستگاه هویتی، به‌منظور نام‌گذاری فرزندان از مجموع (۲۱۸۲) نام در دهستان ژاورود غربی کلاترزان با گونه هورامی (۲۷/۷۲٪) از اسامی با هویت قومی استفاده شد و از مجموع (۶۱۴۳) نام در دهستان مرکزی و نگل کلاترزان با گویش سورانی (۲۹/۸۹٪) با هویت قومی دیده می‌شود. افراد سورانی‌زبان در این منطقه دو درصد بیشتر به هویت قومی گرایش دارند. درخصوص هویت‌های ملی و فراملی نیز با تفاوت (۲٪) ملی و (۱٪) فراملی، مردم دهستان‌های کلاترزان به گویش سورانی گرایش کم‌بیش بیشتری دارند؛ اما در مقایسه گونه هورامی با گویش سورانی زبان کردی به‌منظور نام‌گذاری فرزندان با هویت مذهبی، تفاوت چشم‌گیری دیده می‌شود: از تعداد (۲۳۵۳) نام مذهبی در کل کلاترزان (۱۶۵۰) نام مذهبی یعنی (۲۶/۸۵٪) در نواحی سورانی‌زبان هستند، درحالی‌که در نواحی هورامی‌زبان (۳۲/۲۲٪) به نام‌ها با گرایش مذهبی روی آورده‌اند که این نشان می‌دهد مردم دهستان ژاورود غربی با گونه هورامی خاستگاه مذهبی بیشتری دارند و کمتر تحت تأثیر رسانه‌ها و دیگر عوامل هویتی مانند نام‌های غربی قرار گرفته‌اند.

لازم است گفته شود که با بررسی نام‌های موجود در منطقه مورد پژوهش، با نگاه به تمامی نام‌ها در دهستان‌های سورانی و هورامی زبان کلاترزان هیچ نامی مشاهده نشد که در یکی از دهستان‌های هورامی زبان باشد؛ اما در دهستان‌های سورانی زبان نباشد و به عکس، به عبارت دیگر، همه آن‌ها از اسامی مشابه برای انتخاب نام فرزندان خویش استفاده می‌کنند. حال به منظور مقایسه دهستان‌های مختلف کلاترزان از لحاظ استفاده از نام‌های برگرفته از طبیعت، به جدول زیر توجه نمایید:

جدول (۱۱). مقایسه درصد فراوانی نام‌های برگرفته از طبیعت در گونه‌های زبانی کلاترزان

نوع نام انتخابی براساس طبیعت			گونه‌های زبان کردی در بخش کلاترزان
تعداد کل نام‌ها	تعداد نام‌های برگرفته از طبیعت	تعداد و درصد	
۶۱۴۳	۶۳۸	تعداد	سورانی
۷۳/۷۹	۱۰/۳۸	درصد	
۲۱۸۲	۲۴۱	تعداد	هورامی
۲۶/۲۱	۱۱/۰۴	درصد	
۸۳۲۵	۸۷۹	تعداد کل	جمع کل
۱۰۰	۱۰/۵۶	درصد کل	

با توجه به جدول (۱۱)، به منظور بررسی مقایسه گونه هورامی و گویش سورانی در استفاده از اسامی برگرفته از طبیعت، مشاهده می‌شود که از مجموع (۶۱۴۳) نام در منطقه سورانی کلاترزان، (۶۳۸) نام معادل (۱۰/۳۸٪) نام‌های برگرفته از طبیعت و از مجموع (۲۱۸۲) نام در منطقه هورامی زبان کلاترزان، (۲۴۱) نام معادل (۱۱/۰۴٪) نام‌های کودکان در سه دهه بررسی شده، از اسامی الهام‌گرفته از طبیعت استفاده شده است. با توجه به اینکه مردم منطقه هورامی زبان در روستاهایی زندگی می‌کنند که کوه‌های بیشتر با تنوع گل و گیاه و درخت دارد و شغل بیشتر مردم باغداری است؛ بنابراین استفاده بیشتر از نام‌های طبیعت برای نام‌گذاری می‌تواند یکی از دلایل این امر باشد. در مقابل مردم منطقه سورانی زبان کلاترزان به دلیل موقعیت جغرافیایی آن، مشغول دامداری و زراعت در زمین‌های مسطح هستند و این ناحیه تنوع درخت‌های میوه و گل و گیاه کمتری دارد و در نتیجه از درصد کمتری نسبت به منطقه هورامی زبان از نام‌های الهام‌گرفته از طبیعت بهره گرفته‌اند.

۶- نتیجه‌گیری

۶-۱- بررسی نتیجه خاستگاه هویت‌های چندگانه در نام‌گذاری از لحاظ جنسیت و دوره زمانی

اگرچه مبنای جنسیت، مقوله‌های جنس است، اما فرهنگ نیز در آن دخیل است و دیدگاه جنسیت

مؤنث و مذکر از جامعه‌ای به جامعه دیگر متفاوت است (وارداف و فولر^۱، ۲۰۱۵: ۳۱۳). جنسیت براساس رفتارهای فرهنگی است و با نقش‌ها و هویت‌هایی ارتباط دارد که در جامعه‌ای خاص، مناسب مردان یا زنان انگاشته می‌شود (کامرون^۲، ۲۰۰۶: ۲۱۰). پدران و مادران منطقه کلاترزان در پژوهش حاضر از نام‌های ملی، برای نامیدن فرزندان دختر بیشتر استفاده کرده و از نام‌های مذهبی برای نام‌گذاری فرزندان پسر استفاده کرده‌اند.

درخصوص استفاده از نام‌ها با هویت کردی نیز یافته‌ها نشان داد که گرایش پدران و مادران منطقه کلاترزان برای انتخاب نام‌های کردی (قومی) افزایش یافته است. درزمینه نام‌ها با هویت فراملی، نام‌گذاری دختران روندی رو به رشد در پیش گرفته است. یکی از انگیزه‌های انتخاب نام‌های فراملی برای فرزندان می‌تواند در راستای نوعی اعتبار (پرستیژ) بخشیدن به فرد باشد. کشورهای غربی نماد پیشرفت در جامعه ما هستند؛ بنابراین استفاده از این نوع نام‌ها به حس اعتباربخشی فرد کمک می‌کند. حس زیبایی‌شناختی و خوش‌آوایی این‌گونه نام‌ها نیز به‌ویژه در نام‌گذاری دختران ممکن است دلیل این امر باشد.

۶-۲- افزایش نام‌های قومی، نقش رسانه و سیاست حکومت مرکزی

فراهم‌نمودن شرایط نام‌گذاری با زبان‌های قومی از جانب حکومت و تأثیرات رسانه و فضای مجازی را می‌توان یکی از دلایل افزایش نام‌های کردی دانست. آزادی نوشتن و تدریس و چاپ کتاب‌ها و نشریات به زبان‌های گوناگون ایرانی، جایگاه نام‌ها را ارتقا بخشیده است.

کتاب‌های زیادی را درباره نام‌گزینی در کتاب‌فروشی‌ها می‌توان یافت که به صورت فرهنگ جامع نام‌ها و دایرة المعارف نام‌ها گردآوری شده است و در این کتاب‌ها نام‌های کردی نیز مشاهده می‌شود. با توجه به ورود رسانه‌هایی مانند رادیو، تلویزیون، اینترنت، تلفن همراه و در پی آن، تلفن‌های هوشمند، نام‌های زیادی از آن‌ها گرفته می‌شود. برای نمونه نام‌های مهمت، مونیکا، سیئا، اوشین، آیلین، هاکان و... از راه رسانه تلویزیونی به پیکره نام‌ها وارد شده‌اند.

۶-۳- بحث و نتیجه‌گیری

۶-۳-۱- نتیجه پژوهش در استفاده از پدیده‌های طبیعی به‌منظور انتخاب نام فرزندان کلاترزان نتایج نشان داد که در منطقه کلاترزان، والدین برای انتخاب نام فرزندان خویش از واژه‌های کردی

برگرفته از مقوله طبیعت به‌مثابه زبان قومی و همچنین واژه‌های فارسی برگرفته از مقوله طبیعت به‌منزله زبان ملی بهره برده‌اند؛ همچنین نتایج نشان داد که از میان نام‌های برگرفته از طبیعت، از میان مجموع (۸۷۹) نام برگرفته از طبیعت در زبان‌های ملی و محلی، (۲۹۸) نام برگرفته از طبیعت یعنی (۳۳/۹۰٪) نام‌های ملی هستند و (۵۸۱) نام برگرفته از طبیعت یعنی (۶۶/۱۰٪) نام‌های قومی هستند که این درصد نشان‌دهنده گرایش و انگیزه نام‌گذار به زبان مادری خویش (کردی) است.

صدیق^۱ (۲۰۰۳) معتقد است که پس از نیمه اول قرن بیستم، نام‌گذاری بچه‌های گُرد با اسم‌های دلپذیر و پرمفهوم کردی همه‌گیر شده است. نیاز و اهمیت هر عامل در هر منطقه، فرهنگ نام‌گذاری آن منطقه را تشکیل می‌دهد. طبیعت به اشکال مختلف بر فرهنگ نام‌گذاری افراد و مکان‌ها تأثیر می‌گذارد.

۶-۳-۲ نتیجه پژوهش روی تفاوت گونه‌های سورانی و هورامی زبان کردی در نام‌گذاری

نتایج مقایسه گونه‌های زبانی سورانی و هورامی در روستاهای کردنشین منطقه مورد مطالعه نشان داد که از لحاظ گرایش به هویت‌های ذکر شده، فرزندان سورانی‌زبان در این منطقه (۲٪) بیشتر به هویت قومی و ملی گرایش دارند. در خصوص هویت فراملی نیز با (۱٪) مردم دهستان‌های کلاترزان و نگل با گویش سورانی گرایش کمابیش بیشتری دارند؛ اما در مقایسه گونه هورامی و گویش سورانی زبان کردی به‌منظور نام‌گذاری فرزندان با هویت مذهبی، تفاوت چشم‌گیری دیده می‌شود. (۲۶/۸۵٪) در نواحی سورانی‌زبان به نام‌های مذهبی گرایش دارند، در حالی که در نواحی هورامی‌زبان (۳۲/۲۲٪) به نام‌ها با گرایش مذهبی روی آورده‌اند که این نشان می‌دهد مردم دهستان ژاورود غربی با گونه هورامی زبان کردی خاستگاه مذهبی بیشتری دارند. در روستاهای بزرگ دهستان ژاورود غربی، مانند آویهنگ مراکز آموزش‌های دینی و آموزش به طلبه‌ها از دیرزمان رایج بوده و ماموستاهای آیینی گاهی مردم را نیز از داشتن گیرنده‌های ماهواره‌ای و دیگر رسانه‌های خارجی منع می‌کنند. آنان در انتخاب نام فرزندان این روستاها تأثیرگذار هستند. در ضمن در میان تمام نام‌های انتخاب‌شده در هر دو گونه زبانی، هیچ نامی مشاهده نشد که تنها واژه هورامی یا سورانی باشد و در دیگری استفاده نشده باشد؛ یعنی از میان نام‌های مشترک زبان کردی اسم فرزند خود را انتخاب کرده‌اند و تنها تفاوت در میزان استفاده از گروه‌های مختلف هویتی بوده است.

۶-۳-۴ عوامل انتخاب نام فرزند در حوزه زبانی در منطقه مورد پژوهش

همان‌گونه که در بخش‌های مختلف پژوهش مشاهده شد، به‌منظور انتخاب نام، افزون بر سلیقه‌های

شخصی والدین و افراد نام‌گذار که موجب تنوع بسیاری در نام‌هاست، عوامل متعدّد دیگری مانند عوامل زبانی، دینی، سیاسی، اقتصادی، جغرافیایی، اجتماعی و فرهنگی دخیل است. با توجه به تحولات به‌وجودآمده در موارد نام‌برده، به‌مرور زمان، موجب تغییراتی در شیوه انتخاب نام افراد جامعه نیز شده است و این مجموعه‌ای از رشد تفاوت ارزش‌هاست که در نام‌گذاری به‌مثابه پدیده‌ای زبانی محقق می‌شود و به‌صورت نامی به‌منزله عنصری زبانی در قالب یک واژه ظاهر می‌شود؛ زیرا واژه‌ها نشانه‌های زبانی هستند و تفکر و میزان شناخت افراد با زبان صورت می‌گیرد. معیارهای زیبایی‌شناختی، خوش‌آوایی نام‌ها، هویت‌های مختلف (قومی، ملی، فراملی)، گرایش مذهبی، نام‌های برآمده از طبیعت منطقه مورد پژوهش هرکدام به سهم خود عوامل انتخاب نام بوده‌اند و در این میان با فرایند تغییر ارزش‌ها روبه‌رو هستیم. مشاهده شد که در دهه اخیر، براساس معیارهای پیش‌گفته، نام‌های برآمده از هویت قومی (کردی)، بیشترین درصد نام‌گذاری را به‌خود اختصاص داده است.

منابع

- احمدی، بهزاد (۱۳۹۶). بررسی نام‌های خاص در کردی سورانی بر مبنای جامعه‌شناسی شناختی زبان. پایان‌نامه دکتری زبان‌شناسی همگانی، دانشگاه پیام‌نور تهران مرکز.
- اشمیت، رودیگر (۱۳۸۳). راهنمای زبان‌های ایرانی. جلد دوم: زبان‌های ایرانی نو. مترجم: آرمان بختیاری؛ عسکر بهرامی؛ حسن رضائی باغبیدی و نگین صالحی‌نیا. تهران: ققنوس.
- تابانی، حبیب‌الله (۱۳۸۰). وحدت قومی کرد و ماد: منشأ، نژاد و تاریخ تمدن کردستان. تهران: گسترده.
- زندى، بهمن و بهزاد احمدی (۱۳۹۵)، نام‌شناسی اجتماعی شناختی؛ حوزه نوین مطالعات میان‌رشته‌ای. فصلنامه مطالعات میان‌رشته‌ای در علوم انسانی، ۹ (۱)، ۹۹-۱۲۷.
- و منیژه میرمکری (۱۳۹۶). روند نام‌گذاری در شهر مهاباد ازدیدگاه زبان‌شناسی اجتماعی. فصلنامه مطالعات زبان‌ها و گویش‌های غرب ایران، ۵ (۱۹)، ۱-۱۸.
- زنگنه، پری (۱۳۷۴). فرهنگ آوای نام‌ها از ایران. تهران: کتابسرا.
- معین، محمد (۱۳۷۶). فرهنگ فارسی. جلد ۶، تهران: امیرکبیر.
- منصوری، مهرزاد (۱۳۸۹). تحلیل بسامدی هجا در اسامی زنان و مردان در ایران. پژوهش‌های زبان‌شناسی، ۲ (۱)، ۸۱-۹۶.
- مینورسکی، ولادیمیر فئودوویچ (۱۳۸۱). کردها نوادگان مادها. مترجم: جلال جلالی‌زاده. سندیج: نشر ژیار.
- نجاتی حسینی، سید محمود و سمیه افشار (۱۳۸۸). تحوّل نام‌گذاری فرزندان در شهر تهران. پژوهش جوانان، فرهنگ و جامعه، (۳)، ۱۴۱-۱۵۸.

References

- Agyekum, K. (2006). The sociolinguistic of Akan Personal Names. University of Ghana, Legon. *Nordic Journal of African Studies*, 15 (2), 206-235.
- Algeo, J. & K. Algeo (2000). Onomastics as an interdisciplinary study. *Names*, 48 (3/4), 265-274.
- Andryuchshenko, O. K., G. S. Suyunova, & S. S. Tkachuk (2015) The Cognitive Aspects of the Study of Regional Onomastics. *Indian Journal of Science and Technology*, 1-8.
- Cameron, D. (2006). Gender and the English Language. In: B. Aarts & A. McMahon (Eds.), *The Handbook of English Linguistics*. (pp. 724-741). Oxford: Blackwell.
- De Stefani, E. (2016). Names and discourse. In: C. Hough (Ed.), *The Oxford Handbook of Names and Naming*, Chapt. 4. (pp. 52-66). Oxford: Oxford University Press.
- Elchardus, M. & J. Siongers (2011). First Names as Collective Identifiers: An Empirical Analysis of the Social Meanings of First Names. *Cultural Sociology*, 5 (3) 403-422. DOI: <https://doi.org/10.1177/1749975510390748>.
- Hollmann, W. B. (2013). Nouns and verbs in Cognitive Grammar: where is the 'sound' evidence. *Cognitive Linguistics*, 24 (2), 275-308.
- Hudson, R. A. (2010). *Sociolinguistics*. 2nd edn. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lyons, J. (1977). *Semantics*. Vol. 1, Cambridge: Cambridge University Press.
- Mackenzie, D. N. (2003) "Gurāni", *ENCYCLOPAEDIA IRANICA*. ed. E. Yarshater. New York: Encyclopaedia Iranica foundation. volume XI. P. 401.
- MPhande, L. (2006). *Naming and linguistic Africanisms in Africa American Culture*. New York: Appleton-Century-Crafts.
- Sadiq, F. T. (2003). The Kurdish culture: some samples and brief Descriptions Kurdistan-Sulaimani. *Theoretical cognitive approaches*. Amsterdam/ Philadelphia: John Benjamin.
- Tirosh, Y. (2010). A Name of One's Own: Gender and Symbolic Legal Personhood in the European Court of Human Rights. *Harvard Journal of Law & Gender*, 33, 247-307.
- Wardhaugh, R. & J. M. Fuller (2015). *An Introduction to Sociolinguistics*. 7th edn. Oxford: John Wiley & Sons, Inc.